

**SPRAWOZDANIE Z III MIĘDZYNARODOWEJ KONFERENCJI
„DIAGNOSTYKA, LECZENIE I REHABILITACJA
ZABURZEŃ SŁUCHU”**

Warszawa, 11-14 września 1995 roku

W dniach 11-14 września 1995 roku pod patronatem Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej, prof. dra hab. med. Ryszarda Jacka Żochowskiego odbyła się w Warszawie III Międzynarodowa Konferencja pod hasłem „Diagnostyka, Leczenie i Rehabilitacja Zaburzeń Słuchu”. Organizatorami tej Międzynarodowej Konferencji, podobnie jak dwóch poprzednich — zgodnie już z pewną tradycją — byli: Stowarzyszenie Przyjaciół Osób Nieśłyszących i Niedosłyszących „Człowiek Człowiekowi”, Ośrodek Diagnostyczno-Leczniczo-Rehabilitacyjny dla Osób Nieśłyszących i Niedosłyszących „Cochlear Center”, Fundacja Rozwoju Medycyny „Człowiek Człowiekowi” i Klinika Otolaryngologii Akademii Medycznej w Warszawie. W Międzynarodowym Centrum Biocybernetyki i Inżynierii Biomedycznej, w bardzo gościnnym i dobrze przygotowanym do naukowych zjazdów ośrodku Polskiej Akademii Nauk przy ul. Trojdena w Warszawie, ok. 400 uczestników z kraju i z kilkunastu najważniejszych ośrodków uniwersyteckich, klinicznych i rehabilitacyjnych z całego świata, w tym z Arabii Saudyjskiej, Argentyny, Austrii, Belgii, Czech, Danii, Francji, Niemiec, Rosji, Słowacji, Szwajcarii, USA i Wielkiej Brytanii, wysłuchało przez 4 dni w sesjach plenarnych i zespołowych ponad 80 referatów i wykładów. Dotyczyły one szczegółowych problemów diagnozowania słuchu, chirurgii ucha, różnych metod doboru aparatów słuchowych, a także problemów rehabilitacji pacjentów z pre- i postlingwalnym niedosłuchem. Oczywiście szczególne miejsce wśród dyskutowanych podczas tego naukowego spotkania tematów i zagadnień zajmowały problemy leczenia i terapii za pomocą implantu ślimakowego.

Swoje bogate doświadczenia prezentowali nasi goście z zagranicy i z najważniejszych ośrodków medycznych Polski, naukowcy z klinik i ośrodków badawczych, wykładowcy najpoważniejszych kongresów i kursów naukowych poświęconych diagnostyce, leczeniu i rehabilitacji różnych schorzeń słuchu. Organizatorzy i uczestnicy Konferencji z radością i dumą witali prof. Józefa J. Zwiśłockiego, jednego z najwybitniejszych specjalistów w dziedzinie akustyki i audiologii na świecie, dyrektora Institute for Sensory Research w Syracuse University w stanie Nowy Jork, kandydata do Nagrody Nobla, prof. Pawła J. Jastreboffa, naukowca pracującego w Uniwersytecie w Yale w USA oraz w uniwersytetach w Wielkiej Brytanii, światowej sławy znawcę neurofizjologicznych mechanizmów powstawania szumów usznych, prof. F. Erwina Offeciera, dyrektora Kliniki Otolaryngologicznej Sint Camillus-Sint-Augustinus w Antwerpii, wybitnego otochirurga, specjalistę w dziedzinie chirurgii rekonstrukcyjnej ucha, sekretarza

zarządu Światowej Federacji Narodowych Towarzystw Otolaryngologów i Audiologów (IFOS). Z ogromną uwagą słuchano wykładów prof. Johna H. J. Alluma z Bazylei, specjalisty w ocenie zaburzeń słuchu i równowagi metodami OAE, ABR, VOG, prof. Stefana Peetersa z Antwerpii, konstruktora nowych rozwiązań technicznych w najnowszych generacjach aparatury diagnozującej słuch, realizatora najpoważniejszych projektów naukowo-badawczych w tej dziedzinie, finansowanych przez Unię Europejską, oraz prof. François M. Vaneeckloo z Kliniki Otolaryngologii Szpitala Claude Huriez w Lille, wybitnego specjalisty w chirurgii rekonstrukcyjnej ucha, operacyjnego leczenia nerwiaków n. VIII oraz chirurgii podstawy czaszki.

Jak zwykle wielkim zainteresowaniem cieszyły się wystąpienia specjalistów w dziedzinie implantów ślimakowych. Na Konferencji wyniki swych prac przedstawili m.in. prof. Thomas Lenarz, audiolog i otolaryngolog z Kliniki Otolaryngologicznej w Hanowerze, realizator największego na świecie programu implantów ślimakowych u dzieci, oraz prof. George A. Tavarckiladze, wybitny specjalista i naukowiec, zwłaszcza w dziedzinie elektrofizjologii narządu słuchu, dyrektor Centrum Badawczego Audiologii i Rehabilitacji w Moskwie. Po raz pierwszy w historii międzynarodowych konferencji organizowanych przez warszawski „Cochlear Center” tak licznie reprezentowani byli znakomici pedagodzy mający ogromne osiągnięcia w dziedzinie rehabilitacji osób nieśłyszących, zwłaszcza dzieci po wszczepach ślimakowych. Organizatorom udało się gościć dr Sue Archbold, koordynatora Pediatrycznego Programu Implantów Ślimakowych w Nottingham, współautorkę wzorcowego dla wielu europejskich i światowych ośrodków programu edukacyjnego, dr Patricię M. Chute, dyrektora Centrum Implantów Ślimakowych w Manhattan Eye, Ear and Throat Hospital w USA, autorkę unikalnego programu kwalifikacji do wszczepów i rehabilitacji nastolatków, dr. Bodo Berrama, wybitnego specjalisty w zakresie rehabilitacji małych dzieci po wszczepieniu implantu ślimakowego, dyrektora największego w Europie Ośrodka Implantów Ślimakowych, działającego w Hanowerze, wreszcie dr Heidi Heldstab-Nef i dr. Christiana Heldstaba z Zurychu, bardzo liczących się na świecie reprezentantów metody audytywno-werbalnej w rehabilitacji dzieci z uszkodzonym słuchem, specjalistów rehabilitacji dzieci z dodatkowymi uszkodzeniami.

Z wielkim zainteresowaniem spotkały się przeprowadzone ostatniego dnia Konferencji szkoleniowe wykłady: Pawła i Małgorzaty Jastreboff na temat mechanizmów szumów usznych (czy — jak woli prof. Jastreboff — tinnitusa) i neurofizjologicznych podstaw ich leczenia, Johna Shallopa, dyrektora Denver Ear Institute z USA, na temat badań elektrofizjologicznych u pacjentów z implantami ślimakowymi i prof. Jacka Smurzyńskiego z Bazylei, twórcy i organizatora programów wczesnego wykrywania uszko-

dzeń słuchu u noworodków i niemowląt. Ta ostatnia tematyka, związana z programami powszechnych badań przesiewowych, była jednym z głównych nurtów Konferencji. Wynika to m.in. z rozpoczęcia na skalę ogólnopolską realizacji nowego programu wczesnego wykrywania uszkodzeń słuchu. W tym miejscu trzeba poinformować, że gościliśmy również prof. Ferdynanda Grandoriego z Włoch, lidera i koordynatora programu Unii Europejskiej dotyczącego wczesnej diagnostyki zaburzeń słuchu, który jest w części realizowany również przez nasz zespół w Warszawie.

Nie sposób wymienić wszystkich zagranicznych gości, którzy swą obecnością uświetnili III Międzynarodową Konferencję oraz odwiedzili Ośrodek „Cochlear Center”. Nie sposób też pominąć milczeniem obecności najwybitniejszych specjalistów w dziedzinie audiologii, otolaryngologii, diagnozowania wad słuchu i rehabilitacji osób z uszkodzonym słuchem reprezentujących znakomitą większość ośrodków diagnostycznych i terapeutycznych z naszego kraju: z Białegostoku, Bydgoszczy, Gdańska, Katowic, Krakowa, Kutna, Koszalina, Lublina, Łodzi, Łomży, Olsztyna, Poznania, Radomia, Rzeszowa, Szczecina, Warszawy, Wrocławia, Zabrza i Zielonej Góry. Prezentowali swoje prace przedstawiciele zarówno uznanych ośrodków akademickich — Krakowa, Poznania czy Warszawy, jak i — co jest szczególnie ważne — mniejszych ośrodków, w których podziwiamy pracowitość i zaradność mniej doświadczonych zespołów, aktywnie włączających się do programów zainicjowanych lub kontynuowanych przez nasz zespół, a dotyczących wczesnego wykrywania uszkodzeń słuchu, diagnozowania i rehabilitacji oraz pomocy dla osób niedosłyszących w Polsce. Interesujące dla słuchaczy i uczestników Konferencji było też porównanie metod diagnostycznych i wyników rehabilitacji pacjentów dwóch różnych polskich ośrodków implantów ślimakowych — Kliniki Audiologii i Foniatrii Akademii Medycznej w Poznaniu i „Cochlear Center” w Warszawie.

III Międzynarodowa Konferencja na temat zaburzeń słuchu była okazją do dyskusji wielu szczegółowych i ogólnych problemów związanych z diagnozowaniem, leczeniem i rehabilitacją osób niesłyszących. Już pierwszego dnia, w jednej z sesji plenarnych, prof. Henryk Skarżyński, Specjalista Krajowy w dziedzinie Audiologii, zachęcił słuchaczy do wymiany myśli, przedstawiając założenia systemu opieki nad osobami z uszkodzeniem słuchu w Polsce. W tym miejscu warto dodać, iż materiały programowe w tej sprawie zostały już złożone w MZiOS. Cenne jest, że nie tylko dzięki podwyższeniu dotacji, lecz również w sferze bezinwestycyjnej — w efekcie zmian w organizacji pracy — będzie można uzyskać znacznie większe efekty i zapewnić lepszą opiekę osobom z uszkodzonym słuchem. W innej plenarnej sesji wszyscy uczestnicy Konferencji mogli brać udział w dyskusji okrągłego stołu na temat postępowania diagnostycznego i leczenia *otitis media secre-toria*. Zaprezentowano też i analizowano program MZiOS oraz KBN pod

nazwą „Wczesne wykrywanie uszkodzeń słuchu u noworodków i niemowląt”, który wchodzi w najważniejszą fazę realizacji. Wreszcie, jak zwykle, przedstawiciele kilkunastu ośrodków diagnostyczno-rehabilitacyjnych dla osób niesłyszących wymieniali uwagi o wynikach realizacji programu Społecznej Fundacji Solidarności pod nazwą „Pomoc dla Osób Niesłyszących w Polsce”, prowadzonego w ramach pomocy Fundacji Współpracy Polsko-Niemieckiej.

Jednym z bardzo ważnych punktów Konferencji było powołanie Międzynarodowego Komitetu Naukowego, który pod przewodnictwem prof. Józefa J. Zwisłockiego będzie współtworzył program naukowy i szkoleniowy realizowany przez obecny Ośrodek „Cochlear Center” oraz przyszły Instytut Fizjologii i Patologii Słuchu i przyszłe Międzynarodowe Centrum Leczenia i Rehabilitacji Wad Słuchu. Daje to już dziś unikalną szansę na stworzenie solidnych podstaw realizacji najpoważniejszych programów naukowo-badawczych prowadzonych w ramach 12 umów z czołowymi ośrodkami w Europie i USA.

Do tradycji międzynarodowych konferencji na temat diagnozowania, leczenia i rehabilitacji wad słuchu należy organizowanie ciekawych i integrujących środowisko imprez towarzyszących. I tym razem stało się zadość tradycji. Konferencji przez cały czas jej trwania towarzyszyła wystawa, na której kilkunastu liczących się w środowisku wystawców prezentowało implanty ślimakowe, aparaty słuchowe, baterie, sprzęt diagnostyczny, leki, pomoce dydaktyczne i książki specjalistyczne. Goście Konferencji mogli wziąć udział w ciekawie zorganizowanej przez Mazurkas Travel wycieczce po Warszawie (niektórym udało się także zwiedzić Zamek Królewski); była też — jak każe zwyczaj — sympatyczna kolacja towarzyska w Hotelu „Warszawa”. Ale najważniejszą imprezą towarzyszącą III Międzynarodowej Konferencji „Cochlear Center” była uroczystość podpisania aktu erekcyjnego dla Międzynarodowego Centrum Leczenia i Rehabilitacji Wad Słuchu. Zasadność realizacji idei powstania Centrum uznali i wielki honor uczynili pomysłodawcom i realizatorom podpisując akt erekcyjny: Premier Rzeczypospolitej Józef Oleksy, Prezes Zarządu Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych Karol Świątkowski i prof. Józef Zwisłocki, Przewodniczący Międzynarodowego Komitetu Naukowego. Ta ważna dla organizatorów uroczystość odbyła się w Kajetanach pod Warszawą, na terenie zakupionym pod budowę Centrum i była połączona z ogniskiem oraz plenarową zabawą. Przede wszystkim jednak dopisali bardzo oczekiwani goście. W ten miły wieczór oraz podczas trwania naukowych i bardziej oficjalnych spotkań gośćmi Konferencji byli także: Sekretarz Stanu w Ministerstwie Pracy i Polityki Socjalnej, Pełnomocnik Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych — Adam Gwara, Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Współpracy z Zagranicą — Jerzy Kamiński, Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Ochrony

Środowiska — dr Krzysztof Szamałek, Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Przekształceń Własnościowych — Leszek Juchniewicz, Dyrektor i Wicedyrektor Gabinetu Premiera — Andrzej Macenowicz i Jerzy Milewski, Doradca Premiera — Marek Kryński, Dyrektor Departamentu Nauki, Kształcenia i Współpracy z Zagranicą — prof. Aleksander Wasiutyński, Rektor Akademii Medycznej w Warszawie — prof. Tadeusz Tołłoczko, a także przedstawiciele Zarządu Fundacji Współpracy Polsko-Niemieckiej i innych organizacji oraz stowarzyszeń pozarządowych działających na rzecz osób z uszkodzonym słuchem w Polsce. W Konferencji wzięło udział wielu reprezentantów świata nauki, gospodarki, biznesu oraz środków masowego przekazu. Jak zwykle też problemy poruszane podczas obrad były wielokrotnie relacjonowane we wszystkich liczących się telewizyjnych i radiowych blokach informacyjnych oraz w prasie. Jeszcze raz nasze środowisko mogło przekonać się, jak ważnym społecznym problemem są sprawy, którymi się zajmujemy — uszkodzenia słuchu, szumy uszne i głuchota.

Trudno w krótkim sprawozdaniu przekazać wszystkie informacje dotyczące przebiegu i efektów spotkań naukowych oraz dyskusji toczonych podczas obrad i w kulisach III Międzynarodowej Konferencji „Diagnostyka, Leczenie i Rehabilitacja Zaburzeń Słuchu”, trudno też precyzyjnie oddać słowami atmosferę, jaka panowała przez cztery pracowite dni w Międzynarodowym Centrum Biocybernetyki i Inżynierii Biomedycznej i w Ośrodku Diagnostyczno-Leczniczo-Rehabilitacyjnym „Cochlear Center” w Warszawie. Na pewno Konferencja była kolejnym międzynarodowym forum dla prezentacji naszych polskich osiągnięć, naszego wkładu w medycynę i w naukę, co z tak wielkim zainteresowaniem zostało przyjęte przez wybitnych naukowców ze świata. Konferencja była również kolejną okazją do wymiany poglądów oraz integracji wokół programu diagnozowania, leczenia i rehabilitacji uszkodzeń słuchu dla lekarzy, psychologów, pedagogów, logopedów oraz inżynierów. Z bardzo dużym zainteresowaniem przyjęto informację o powstaniu nowej organizacji łączącej wysiłek i pracę wielu środowisk działających na rzecz ludzi z uszkodzonym słuchem — Polskiego Towarzystwa Naukowego Zaburzeń Głosu, Słuchu i Komunikacji Językowej. Należy się cieszyć, że Polska zyskała już tak wielu kompetentnych i życzliwych doradców oraz współpracowników na całym świecie; nie mniej musi cieszyć fakt, że pracujący w tej dziedzinie w Polsce wybitni specjaliści mimo rozmaitych własnych zainteresowań szczegółowych i różnic w poglądach na konkretne zagadnienia chcą i umieją współpracować z sobą w tworzeniu spójnego programu opieki nad osobami z problemami słuchu i słyszenia. Organizatorzy natomiast mają nadzieję, że tak jak materiały z II Międzynarodowej Konferencji, która odbyła się w Popowie w 1994 r., naukowy plon tegorocznych obrad w Warszawie zostanie zebrany, opracowany w formie pisemnej i wydany w kolejnym „Biuletynie Cochlear Center”, a najważ-

niejsze prace ukażą się w nowym, wydawanym przez nas, „Central and East European Journal of Oto-Rhino-Laryngology and Head and Neck Surgery”.

Na zakończenie organizatorzy pragną podkreślić z całą mocą, że z uwagi na fakt, iż nie otrzymaliśmy żadnych środków budżetowych, Konferencja nie mogłaby się prawdopodobnie odbyć, gdyby nie sponsorzy: BartGraf, Cochlear AG, Kamed, MED-EL, Polskie Linie Lotnicze LOT, OTICON-POLSKA, Prószyński i S-ka, RESOUND, SIEMENS — Technika Audiologiczna. Wszystkim Sponsorom składamy serdeczne podziękowania.

Sekretarz Konferencji
dr Joanna Kosmalowa
 Przewodniczący Konferencji
prof. dr hab. med. Henryk Skarżyński